

GJERDELVA KRAFT AS
c/o Hywer AS, Dalstunet 15
6963 DALE I SUNNFJROD

Vår dato: 18.03.2025

Vår ref.: 202000491-93 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Gjerdelva Kraft AS, Gjerdelva kraftverk i Lyngen kommune i Troms - vedtak om overtredelsesgebyr for brudd på konsesjonsvilkår og brudd på godkjent detaljplan

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ilegger Gjerdelva Kraft AS et overtredelsesgebyr på kr. 1 000 000 for brudd på godkjent detaljplan for miljø og landskap av 01.07.2022 og konsesjonsvilkår 4, med utfyllende merknad til konsesjonsvilkårene post 4 i notatet «Bakgrunn for vedtak», om ivaretagelse av drikkevannsforsyningen ved bygging av Gjerdelva kraftverk.

1. Vedtak om overtredelsesgebyr

NVE ilegger Gjerdelva Kraft AS et overtredelsesgebyr for brudd på

1. Godkjent detaljplan for miljø og landskap for Gjerdelva kraftverk av 01.07.2022¹, ved å bygge en annen løsning for sikring av drikkevannsforsyningen enn den som var godkjent
2. Konsesjonsvilkår 4, med utfyllende merknad til konsesjonsvilkårene post 4 i notatet «Bakgrunn for vedtak», om ivaretagelse av drikkevannsforsyningen ved bygging av Gjerdelva kraftverk (heretter nevnt som *post 4 i utfyllende merknad til konsesjonsvilkårene*)
 - Overtredelsesgebyret er fastsatt til kr. 1 000 000
 - Faktura blir tilsendt
 - Ved forsinket betaling kan Statens innkrevingsentral kreve rente etter forsinkelsesrenteloven. Dette følger av lov om Statens innkrevingsentral § 7.

Vedtaket har hjemmel i vannressursloven (vrl.) § 60 a².

¹ NVE ref. 202000491-12

² Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) LOV-2000-11-24-82

2. Beskrivelse av saken

Gjerdelva Fallrettslag fikk konsesjon 17.12.2014 til bygging av Gjerdelva kraftverk.³ Konsesjonsvedtaket ble påklaget av reinbeitedistriktet og en privatperson. I tillegg fremmet Mattilsynet innsigelse til prosjektet under høringen av konsesjonsøknaden. Bakgrunnen for innsigelsen, er at Gjerdelva er drikkevannskilde til Lyngen kommune. Mattilsynets innsigelse ble ikke tatt til følge av Energidepartementet (ED, tidligere OED), og de to klagenes førte ikke frem.⁴ ED opprettholdt konsesjonsvedtaket i vedtak av 21.06.2018. Byggefristen ble i vedtak av 21.10.2019 forlenget med fem år til 21.06.2028. Konsesjonen ble overført til Clemens Kraft AS i 2019, og senere overført til Gjerdelva Kraft AS i 2020. Gjerdelva Kraft AS eies av Småkraft AS og Hywer AS.

Gjerdelva er drikkevannskilde til det kommunalt eide Lyngseidet vannverk, som betjener ca. 390 husstander. Vassdragets betydning for drikkevannsforsyning var et viktig tema i konsesjonsbehandlingen av Gjerdelva kraftverk i 2014.

NVE godkjente i vedtak av 01.07.2022 detaljplanen for miljø og landskap for bygging av Gjerdelva kraftverk.⁵ I innsendt detaljplan for miljø og landskap av 29.06.2022, står det følgende om ivaretagelse av hensynet til drikkevannsforsyningen:

«Gjerdelva er drikkevannsforsyning for Lyngen kommune. Det er inngått avtale med Lyngen kommune. Avtalen innebærer at Gjerdelva Kraft må legge opp til reservevannforsyning oppstrøms kraftverksinntaket før det gjøres inngrep i nedbørsfeltet til dagens drikkevannsinntak. Det skal brukes ekstern VA-kompetanse for å verifisere løsningen og reservevannforsyningen skal testes før arbeider i nedbørsfeltet påbegynnes. Avtalen kan sendes NVE på forespørsel. Dersom det i driftsfasen viser seg at utbygging av kraftverket reduserer vannkvaliteten på drikkevannet har Gjerdelva Kraft forpliktet seg til å utbedre dette, eksempler på tiltak finnes i avtalen mellom Lyngen kommune og Gjerdelva Kraft. Mattilsynet vil involveres i valg av løsning og skal godkjenne alle løsninger i forbindelse med drikkevannet.

Midlertidig rørledning for kommunens drikkevann vil bli lagt før det startes anleggsaktivitet på inntaket. Røret vil hente vann fra Gjerdelva ovenfor kraftverksinntaket, noe som vil sikre en reservevannforsyning som ikke vil bli påvirket av eventuelle hendelser med forurensing fra anleggsarbeider ved kraftverksinntaket. Utbygger jobber med å lage en avtale med Lyngen kommune angående drikkevannsforsyning. Avtalen oversendes NVE før byggestart.»

Arbeidet med å bygge Gjerdelva kraftverk startet 12.09.2022.

Hywer AS varslet i e-post av 27.10.2023 om at anleggsarbeid ved inntaksområdet 24.10-25.10.2023, hadde ført til sedimenttransport i Gjerdelva og dermed forurensning av

³ Vassdragskonsesjon til bygging av Gjerdelva kraftverk, Lyngen kommune i Troms. NVE saksnr. 200901248-41

⁴ NVE-referanse 200901248-60

⁵ NVE-referanse 202000491-12

drikkevannsinntaket til Lyngseidet vannverk.⁶ Hywer skriver i samme e-post at Mattilsynet på grunn av dette, innførte drikke – matlagingsforbud frem til 27.10.2023 og et kokepåbud etter det.

Etter henvendelse fra Mattilsynet 31.10.2023, fattet NVE vedtak av 01.11.2023 om umiddelbar stans av anleggsarbeidet i nedbørfeltet til Lyngseidet vannverk. Gjerdelva Kraft AS ble pålagt å sende inn en ny plan for å sikre forsyning til Lyngseidet vannverk, som skal godkjennes av Mattilsynet og NVE før anleggsarbeid i nedbørfeltet kan starte opp igjen.

NVE godkjente i vedtak av 29.11.2023 planen for sikring av drikkevannsforsyningen.⁷ Mattilsynet klaget på vedtaket, og NVE omgjorde vedtaket og fattet et nytt vedtak 16.01.2024⁸. Det er knyttet flere vilkår til godkjenningen. I vedtaket oppheves samtidig vedtak av 01.11.2023 om anleggsstans. Vi har i e-post av 20.01.2025 fra Hywer AS fått opplyst at løsningen for å sikre vannforsyningen var satt i drift på et tidspunkt i perioden 02.04-16.04.2024.

Varsel om overtredelsesgebyr

NVE varslet i brev av 24.06.2024 om at vi vurderte å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på godkjent detaljplan av 01.07.2022, ved å etablere en annen løsning for sikring av drikkevannsforsyningen enn den som var godkjent. Vi vurderte også å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på post 4 i utfyllende merknad til konsesjonsvilkårene, om ivaretagelse av drikkevannsforsyningen under bygging av Gjerdelva kraftverk.

Hywer AS har kommentert varselet i brev av 15.08.2024.⁹ Hywer AS skriver at de ser svært alvorlig på saken, og at de har skjerpet sine rutiner for kontroll av oppfølging av konsesjonsvilkår i alle prosjekter. Videre skriver Hywer AS at de har vært klar over vilkåret i post 4 i konsesjonen om godkjenning av planer, men at prosjektledelsen ikke har forholdt seg til kravet. Hywer AS beklager det inntrufne.

3. NVEs vurdering

3.1. Rettsregler som er brutt

NVE mener at Gjerdelva Kraft AS har brutt:

1. Godkjent detaljplan for miljø og landskap av 01.07.2022, ved å etablere en annen løsning for sikring av drikkevannsforsyningen enn den som var godkjent
2. Post 4 i utfyllende merknad til konsesjonsvilkårene, om ivaretagelse av drikkevannsforsyningen ved bygging av Gjerdelva kraftverk

⁶ NVE-referanse 202000491-39

⁷ NVE referanse 202000491-52

⁸ NVE referanse 202000491-71

⁹ NVE-referanse 202000491-91

I vedtak av 01.07.2022 om godkjenning av detaljplanen¹⁰, har vi ikke satt eget vilkår knyttet til ivaretagelse av drikkevannsforsyningen. NVE forutsetter at detaljplanen som ligger til grunn for vår godkjenning blir fulgt, og at konsesjonæren søker om endringer dersom det blir nødvendig.

I notatet «Bakgrunn for vedtak» er det stilt merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven. I merknaden til post 4 står det:

«Løsning for å ivareta drikkevannsforsyningen skal utarbeides og godkjennes i detaljplan. Dette skal skje i dialog med kommunen og Mattilsynet, og godkjennes av disse».

Videre står det på s. 31 i notatet «Bakgrunn for vedtak»:

«NVE påpeker at det er en forutsetning ved en eventuell konsesjon at vannverket som tar vann fra vassdraget ikke skal få redusert kvalitet på vannet hverken i anleggs- eller driftsfasen.»

NVE mener at Gjerdelva Kraft AS, ved å etablere en annen løsning for sikring av drikkevannsforsyningen enn den som var planlagt og godkjent, brøt godkjent detaljplan for miljø og landskap av 01.07.2022.

Videre mener vi at selskapet har brutt post 4 i utfyllende merknad til konsesjonsvilkårene, om ivaretagelse av drikkevannsforsyningen, ved bygging av Gjerdelva kraftverk.

3.2. Hjemmel og vilkår for overtredelsesgebyr

Hjemmelen for at NVE kan ilegge overtredelsesgebyr, er vannressursloven § 60 a. Bestemmelsens første ledd bokstav c lyder:

*«Vassdragsmyndighetene kan ilegge overtredelsesgebyr etter reglene i forvaltningsloven § 44 til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer
c. konsesjon og konsesjonsvilkår, [...]».*

NVE fikk ved kgl.res. 6.3.2010 delegert myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr etter vannressursloven § 60 a.¹¹

NVE kan ilegge overtredelsesgebyr dersom det er dokumentert at den ansvarlige har brutt noen av bestemmelsene i vannressursloven eller vedtak i medhold av loven og at handlingen/unnlåtelsen ble utført forsettlig eller uaktsomt. Det følger av vannressursloven § 60 a tredje ledd at også foretak kan ilegges overtredelsesgebyr. NVE kan avgjøre om vi vil ilegge overtredelsesgebyr når de rettslige vilkårene er oppfylt. Det følger av vannressursloven § 60 a fjerde ledd hvilke hensyn det særlig skal legges vekt på i skjønnsutøvelsen.¹²

¹⁰ NVE-referanse 202000491-12

¹¹ FOR-2000-12-15-1270: Forskrift om hvem som skal være vassdragsmyndighet etter vannressursloven

¹² Jf. Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) LOV-1967-02-10 § 44 tredje ledd jf. § 46 annet ledd

3.3. Hvordan NVE vurderer de faktiske forholdene

For at NVE skal kunne ilegge overtredelsesgebyr, må vi kunne dokumentere at Gjerdelva Kraft AS har brutt:

1. Godkjent detaljplan for miljø og landskap for Gjerdelva kraftverk av 01.07.2022, ved å bygge en annen løsning for sikring av drikkevannsforsyningen enn den som var godkjent
2. Post 4 i utfyllende merknad til konsesjonsvilkårene, om ivaretagelse av drikkevannsforsyningen ved bygging av Gjerdelva kraftverk

Overtredelse av godkjent detaljplan for miljø og landskap ved å bygge en annen løsning for sikring av drikkevannsforsyningen enn den som var godkjent

NVE godkjente i vedtak av 01.07.2022 detaljplanen for miljø og landskap for bygging av Gjerdelva kraftverk. Detaljplanen er datert 29.06.2022. I planen står det at det etter avtale med Lyngen kommune skal etableres en reservevannforsyning oppstrøms kraftverksinntaket, før det gjøres inngrep i nedbørfeltet til kommunens drikkevannsinntak.

NVE var på inspeksjon av prosjektet den 09.03.2023. I inspeksjonsrapporten av 10.03.2023, står det at det ikke er avklart hvordan Hywer skal håndtere drikkevannsforsyning i anleggsperioden.¹³ Videre står det at Hywer må utføre en ROS-analyse for å sikre kontinuerlig leveranse av drikkevann i anleggsperioden, og at analysen og avtalen med Lyngen kommune må sendes til NVE. Det viste seg at det forelå en avtale mellom Lyngen kommune og Gjerdelva Kraft AS, underskrevet i juni 2020. I avtalen gjentas forutsetningen om at det må etableres et inntak for drikkevannsforsyning oppstrøms kraftverksinntaket.¹⁴

Hywer AS beskriver i et notat kalt *Hendelsesbeskrivelse og evaluering av avvik på drikkevann Lyngseidet* oversendt i e-post av 31.10.2023, hvilke tiltak som har vært iverksatt for å hindre forurensning av Gjerdelva.¹⁵ I notatet fremgår det at:

«Før oppstart av arbeidet ved inntaket, er det etablert et sandfilter rett oppstrøms vanninntaket til Lyngen kommune. Dette settes i drift i forkant av alle arbeider som kan forårsake slam i elva, og har fungert godt så lang.

Tidligere i anleggsperioden er elva lagt om, og det er bygget en fangdam for å holde byggegropa tørr. Noe vann vil alltid renne inn i byggegropa (vann fra elv, overvann), og dette har vært forsøkt pumpet over i et sedimentbasseng.

Innlekkasjen til byggegropa viser seg likevel å være så stor, at det ikke er mulig å holde vannet unna med pumper. Entreprenør, i samråd med prosjektleder, besluttet derfor å grave ny led til elva, nærmere brakkene på bildet over. Dette ble utført tirsdag 24.10.2023 ettermiddag og onsdag 25.10.2023 hele dagen (09.00 – 23.00).»

¹³ NVE-referanse 202000491-26

¹⁴ NVE-referanse 202000491-30

¹⁵ NVE-referanse 202000491-43

Tiltakene som beskrives er etablering av fangdam, sedimentasjonsbasseng og sandfilter rett oppstrøms inntaket til Lyngseidet vannverk. Dette er ikke i samsvar med beskrivelsen i detaljplanen om at det skal etableres en drikkevannsforsyning oppstrøms det planlagte stedet for kraftverksinntaket, før anleggsarbeidet tar til.

NVE finner det dokumentert at Gjerdelva Kraft AS ikke har forholdt seg til detaljplanen for miljø og landskap som ble godkjent av NVE i vedtak av 01.07.2022.

Det objektive vilkåret for å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på godkjent detaljplan er oppfylt.

Overtredelse av konsesjonsvilkåret om ivaretagelse av drikkevannsforsyningen ved bygging av Gjerdelva kraftverk

NVE finner det dokumentert at bygging av inntaket til Gjerdelva kraftverk ble satt i gang uten at det var etablert en sikker løsning for drikkevannsforsyningen fra Gjerdelva.

Løsningen var ikke forelagt Mattilsynet. Vannkvaliteten i drikkevannsforsyningen ble forringet, noe som førte til at bl.a. 390 husstander på Lyngseidet over en periode på to uker, ikke kunne bruke vannet fra den kommunale vannforsyningen til annet enn sanitærvann. Forurensningen av drikkevannet er i strid med konsesjonsvilkår om ivaretagelse av drikkevannsforsyningen.

Det objektive vilkåret for å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på post 4 i utfyllende merknad til konsesjonsvilkårene er oppfylt.

3.4. NVEs vurdering av skyld

NVE kan bare ilegge overtredelsesgebyr når det er dokumentert at de ulovlige handlingene eller unnlatsene er utført forsettlig eller uaktsomt av en eller flere personer som handlet på vegne av foretaket. Vi kan ilegge overtredelsesgebyr selv om det ikke har vært mulig å finne ut nøyaktig hvilke personer som stod for overtredelsen. Dette gjelder også der det er flere personer som til sammen har overtrådt en regel. NVE kan ikke ilegge overtredelsesgebyr for såkalt force majeure eller hendelige uhell. Det fritar ikke for skyld at dere ikke er kjent med de rettsreglene som er overtrådt.

Når en handling er utført med vitende og vilje, vil den være forsettlig. Forsett foreligger selv om dere ikke er kjent med at handlingen er ulovlig. Den som handler i strid med kravet til forsvarlig opptreden på et område, er i utgangspunktet uaktsom. Uaktsomheten er grov når handlemåten er svært klanderverdig og gir grunn til sterk bebreidelse.¹⁶

Etter NVEs vurdering er det ikke tale om en forsettlig overtredelse. NVE må derfor ta stilling til om Gjerdelva Kraft AS har vært uaktsomme da de brøt konsesjonsvilkåret og da de ikke forholdt seg til godkjent detaljplan for miljø og landskap.

Uaktsomhet foreligger, som nevnt, hos den som har handlet i strid med de krav som må kunne stilles til forsvarlig opptreden på området. I vurderingen legger NVE til grunn at det i

¹⁶ Se lov om straff (straffeloven) LOV-2005-05-20-28 §§ 22 og 23

tilfeller hvor det vurderes å sanksjonere for brudd på reguleringslovgivning som retter seg mot næringsvirksomhet, normalt vil gjelde en streng aktsomhetsnorm. Foretak som driver økonomisk virksomhet, forutsettes å sette seg godt inn i den reguleringen som gjelder foretakets virksomhet¹⁷.

Gjerdelva Kraft AS har brutt detaljplan for landskap og miljø og et viktig konsesjonsvilkår om sikring av drikkevannsforsyningen til Lyngseidet vannverk. Kravet om ivaretagelse av hensynet til drikkevannsforsyningen i detaljplanen, bygger på vilkåret om å sikre drikkevannsforsyningen i konsesjonen. Gjerdelvas betydning for drikkevannsforsyningen i Lyngen kommune er godt kjent og har vært grundig vurdert i forbindelse med konsesjonsbehandlingen. Det ble satt et tydelig krav til hensyntagen av drikkevannsforsyningen i vassdragskonsesjonen og i bakgrunn for vedtak.

Hywer skriver i e-post av 15.8.2024¹⁸ at:

«Hywer har hele tiden vært klar over vilkåret i post 4 i konsesjonen, herunder at løsningen skulle sendes til Mattilsynet og NVE for godkjenning. Dette har vært omtalt i flere møter, telefonsamtaler og e-post. Prosjektledelsen, som i dette tilfellet har vært innleid fra eksternt firma, har dessverre likevel ikke utført de pålagte oppgavene, hvilket vi beklager».

NVE mener at når Hywer, som eier Gjerdelva Kraft AS sammen med Småkraft AS, med kjennskap til konsesjonskravet likevel har valgt å bryte vilkåret, har de opptrådt svært klanderverdig.

NVE legger videre vekt på i skjerpene retning at det ble valgt løsninger med tanke på å sikre vannkvaliteten, som verken var godkjent av Mattilsynet eller NVE, slik konsesjonen forutsatte. NVE mener at når det skal utføres arbeider i nærheten av drikkevannsforsyninger, må det stilles strenge krav til utførelsen av arbeidene.

NVE mener at det er uten betydning om det er konsesjonær eller innleid firma som har utført arbeidene som førte til forurensningen av drikkevannet. Selv om arbeid med byggingen av kraftverket kan delegeres, kan ikke ansvaret for å overholde konsesjonsvilkårene legges over på andre. Det er Gjerdelva Kraft AS' valg å leie inn prosjektledelse. Det er også Gjerdelva Kraft AS som konsesjonær, som er ansvarlig for å påse at arbeidene utføres i tråd med konsesjonen.

NVEs vurdering er at overtredelsen av vassdragskonsesjonens vilkår om ivaretagelse av drikkevannsforsyningen til Lyngseidet vannverk og brudd på godkjent detaljplan for miljø og landskap, er gjort grovt uaktsomt. Kravet til subjektiv skyld er dermed oppfylt.

¹⁷ Prop.81 L (2021-2022) punkt 5.5

¹⁸ NVE referanse: 202000491-91

3.5. Bruk av overtredelsesgebyr

Om overtredelsesgebyr skal ilegges når de rettslige vilkårene er oppfylt, er opp til NVEs skjønn. I denne vurderingen kan de hensyn som fremgår av forvaltningslovens (fvl.) § 46 tillegges vekt.¹⁹ Et overtredelsesgebyr skal ilegges etter en samlet vurdering.

I vurderingen av om vi skal ilegge, og hvordan vi skal fastsette overtredelsesgebyr, kan følgende momenter i fvl. § 46 vektlegges:

- sanksjonens preventive virkning
- overtredelsens grovhet, og om noen som handler på vegne av foretaket, har utvist skyld
- om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen
- om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interessere. om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen
- om det foreligger gjentakelse
- foretakets økonomiske evne
- om andre reaksjoner som følge av lovbruddet blir ilagt foretaket eller noen som har handlet på vegne av det, blant annet om noen enkeltperson blir ilagt administrativ sanksjon eller straff
- om overenskomst med fremmed stat eller internasjonal organisasjon forutsetter bruk av administrativ foretakssanksjon eller foretaksstraff.

I denne saken har NVE lagt særlig vekt på følgende:

Sanksjonens preventive virkning

Det er viktig at konsesjonsvilkår overholdes, og NVE mener det er nødvendig å reagere når det oppstår brudd på konsesjonsvilkår. Reaksjoner på brudd på konsesjonsvilkår har en betydelig individual- og allmennpreventiv virkning, som reduserer sannsynligheten for tilsvarende brudd fra samme og andre aktører senere. Med reaksjon mot foretaket, tydeliggjøres den overordnede forventning til hva som i deres tilfelle regnes som tilstrekkelig aktsomt, noe som utgjør et viktig aspekt av sanksjonens forebyggende effekt.

Vi mener det er særlig viktig å reagere i dette tilfellet, for brudd på konsesjonsvilkåret om sikring av drikkevannsforsyningen. Gjerdelva er drikkevannsforsyningen for Lyngen kommune, og bruddet fikk alvorlige konsekvenser for innbyggerne i kommunen. Gjerdelvas betydning for drikkevannsforsyningen i Lyngen kommune er godt kjent og grundig vurdert i forbindelse med konsesjonsbehandlingen. Det ble satt tydelig krav om at det måtte tas hensyn til drikkevannsforsyningen i vassdragskonsesjonen.

Overtredelsens grovhet

NVE mener at bruddet på konsesjonsvilkåret og detaljplanen for miljø og landskap er svært alvorlig. Konsesjonen fremsetter et krav om at Lyngseidet vannverk ikke skal få redusert vannkvalitet, verken i anleggsfasen eller driftsfasen. Detaljplanen beskriver en

¹⁹ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) LOV-1967-02-10

løsning for drikkevannsforsyningen med inntak oppstrøms kraftverksinntaket som skal sikre at anleggsarbeidet ikke påvirker vannkvaliteten.

Manglende etterlevelse av vassdragskonsesjonen og detaljplanen for miljø og landskap, førte til en forurensning av Gjerdelva. Forurensningen av drikkevannsforsyningen førte igjen til at Lyngen kommune måtte innføre restriksjoner på bruken av vannet fra Lyngseidet vannverk.

Mattilsynet skriver i inspeksjonsrapporten for Lyngseidet vannverk datert 16.11.2023, at befolkningen på Lyngseidet i perioden 26.10.-07.11.2023 bare hadde tilgang til sanitærvann.²⁰ Fra 07.11 ble det åpnet for at vannet kunne drikkes etter koking. Fra 10.11.2023 opphevet kommunen kokevarselet. I to uker var hele 390 husstander og sårbare abonnenter som helseinstitusjon, skole og barnehage, forhindret fra å bruke vann fra den kommunale vannforsyningen til annet enn sanitærvann.²¹ Konsekvensene av at drikkevannet ble forurenset, ble store. Vi anser dette som et svært alvorlig brudd på konsesjonen og detaljplan for miljø og landskap. Vi viser ellers til vurderingen og konklusjonen om skyldgrad over. Overtredelsens art, medfører etter NVEs vurdering, at det er snakk om en grov overtredelse.

Kunne overtredere ved ulike tiltak ha forebygget overtredelsen

NVE mener at overtredelsene kunne vært unngått ved å ha gode interne rutiner som sikrer at krav i konsesjonen og vedtak blir fulgt. En tett oppfølging og kontroll av prosjektledelsen, er viktig for å sikre at rutiner følges. NVE mener at overtredelsen kunne vært unngått dersom det hadde vært en tettere oppfølging av, og kontroll, med prosjektledelsen.

Er overtredelsen begått for å fremme overtreders interesser

NVE mener at overtredelsen er gjort for å fremme Gjerdelva Krafts interesser. Overtredelsen fremstår som et resultat av at Gjerdelva Kraft AS valgte å ikke se hen til de kravene som er satt i konsesjonen når det gjelder etablering av en sikker drikkevannsforsyning i anleggsperioden, til tross for at de var kjent med kravene.

Har overtrederen hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen

NVE mener at Gjerdelva Kraft AS kunne ha oppnådd en økonomisk fordel ved overtredelsen. Det er sannsynlig at den løsningen som var beskrevet i detaljplanen, med en midlertidig rørledning for kommunens drikkevann med inntak fra Gjerdelva ovenfor kraftverksinntaket, var mer ressurskrevende enn løsningen som ble valgt, med omlegging av elven og fangdam ved inntaket. Løsningen som til slutt ble godkjent i vedtak av 16.01.2024, innebar etablering av drikkevannsforsyning oppstrøms anleggsområdet ved inntaket, vannledning gjennom kraftverkstunnelen, en strekning på ca. 1,5 km og videre i terrenget til vannverket, en strekning på ca. 1 km.⁸

NVE kan imidlertid ikke dokumentere at det foreligger en økonomisk fordel ved overtredelsen, og har med den bakgrunn ikke lagt vekt på det.

²⁰ NVE-referanse 2022000491-50

²¹ NVE-referanse 2022000491-63

Foreligger det gjentakelse

NVE er ikke kjent med at det foreligger gjentakelse.

Overtreders økonomiske evne

NVE har innhentet økonomiske opplysninger om Gjerdelva Kraft AS fra www.purehelp.no. Selskapet eies av Småkraft AS (50 %) og Hywer AS (50 %). Gjerdelva kraftverk har ikke kommet i drift og har slik sett ikke hatt noen inntjening. Den økonomiske stillingen til Småkraft AS og Hywer AS anses å være god.

Samlet vurdering

På bakgrunn av vurderingene ovenfor, mener NVE at bruk av overtredelsesgebyr i denne saken ikke vil være en uforholdsmessig eller urimelig reaksjon. Etter en samlet vurdering ilegger NVE Gjerdelva Kraft AS et overtredelsesgebyr.

3.6. Overtredelsesgebyrets størrelse

Vi viser til vurderingene i kapittel 3.5 ovenfor. NVE har ved utmåling av gebyret i denne saken lagt særlig vekt på at det gjelder brudd på detaljplan for landskap og miljø og et viktig konsesjonsvilkår om sikring av drikkevannsforsyningen til Lyngseidet vannverk, samt overtredelsens grovhet.

Gjerdelva Kraft AS har brutt detaljplan for landskap og miljø og et viktig konsesjonsvilkår om sikring av drikkevannsforsyningen til Lyngseidet vannverk. Kravet om ivaretagelse av hensynet til drikkevannsforsyningen i detaljplanen, bygger på vilkåret i konsesjonen om å sikre drikkevannsforsyningen. Vassdragskonsesjonen satt tydelige krav til sikring av drikkevannsforsyningen til kommunen. Dette var grundig redegjort for i konsesjonsbehandlingen.

Viktigheten med å sikre drikkevannsforsyningen har vært grundig belyst gjennom konsesjonsbehandlingen. NVE mener at bruddet på detaljplanen og konsesjonsvilkåret i saken er svært alvorlig og legger vekt på dette i skjerpene retning. NVE mener dessuten at når det skal utføres arbeider i nærheten av drikkevannsforsyninger, må det stilles strenge krav til utførelsen av arbeidene.

Bruddet på konsesjonsvilkåret fikk alvorlige konsekvenser for 390 husstander og sårbare abonnenter som var knyttet til vannverket. NVE legger vekt på at overtredelsen kunne vært unngått ved en tettere oppfølging av og kontroll med prosjektledelsen.

NVE har i vurderingen av økonomisk evne lagt vekt på at ilagt overtredelsesgebyr skal ha tilstrekkelige preventive virkning og være følbare, samtidig som den ikke skal være urimelig eller uforholdsmessig.

Etter en helhetsvurdering fastsetter NVE overtredelsesgebyret skjønnsmessig til kr. 1 000 000.

4. Om betaling av overtredelsesgebyr

Faktura blir tilsendt. Innbetalt overtredelsesgebyr tilfaller statskassen.

Overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg etter tvangsfullbyrdelsesloven²² § 7-2 bokstav d.

5. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Kristian Markegård
direktør

Mari Hegg Gundersen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

GJERDELVA KRAFT AS

Kopimottakerliste:

Lyngen kommune

SMÅKRAFT AS

Mattilsynet

Mattilsynet - Troms og Svalbard - Torkjell Andersen

HYWER AS

²² Lov om tvangsfullbyrdelse (tvangsfullbyrdelsesloven) LOV-1992-06-26-86

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skrive hvilket vedtak du klager på.• Skrive hvilket resultat du ønsker.• Opplyse om du klager innenfor fristen.• Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan.</p> <p>Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.